

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za izposojništvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica 31.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pusti. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Od Trsta do Gradca.

Na poti od Trsta do Gradca železniški sprevodnik ne govori slovensko. In tudi ne na poti od Gradca do Trsta. In vendar se vozimo cel čas po slovenski zemlji. Prav zanimivo je opazovati ta pojav. Popotnik-tujec, ki se vozi tod, komaj ve, da je zemlja, po kateri se vozi slovenska zemlja. Ako sedite v vozu, lahko slišite, kako ta in onj boječe šepeta slovensko, komaj si upa govoriti. Šele počasi se razvežejo jeziki in ljudje, ki so imeli drug drugega za Nemca, se naenkrat spoznajo kot Slovenci.

In, vendar, ako se vozite od Gradca na jug, po preteku dobre pol ure že vidite naslov »Slovenski Dom«, ki se dviga tik nad železniško progo pri Sv. Egidiju. Tako daleč torej segamo — na videz. V resnici segamo daleč na sever. Saj ima vsenemško mesto Gradec v sebi mnogo slovenskega elementa, nad tretjino napisov po mestnih ulicah kaže slovenska imena. Po majkovskih računih hrani mesto Gradec najmanj 17.000 Slovencev. Koliko naših delavskih ljudi pa živi po gornještajskih rudokopih: Ljubno, Köflach, Voitsberg in drugod. Večina teh ljudi se izgublja v pozabljenosti. Ako se vozite od Gradca na jug, vidite kmalu ono lepo pokrajino, na katero se je vrgla Südmurka z vso silo in nemški pisatelj Bartsch neustrahovano opozarja nemštvo na našo lepo narodno mejo. Sliši se pogosto glas naše resignacije: Kaj hočemo, vse je izgubljeno? Kdo bo sledil ljudi tja v »tujino«. In vendar smo tu, kakor na domačih tleh. Zakaj pa Nemci posvečajo toliko pozornosti na svoje nemške postojanke Ptuj, Celje in na vse večje kraje na Spod. Štajerskem in tudi na — Kranjskem? Ako torej slavna južna železnica prezira nas, ko vozi preko nas, zakaj bi mi sami ne vedeli, kje smo doma? Priznajmo si odkrito, da smo v tem oziru kratkovidni in da ne vidimo do konca svoje domovine. Naš obzor se mora razširiti od Trsta do Gradca. To pot od severa do juga bi morala vedno prehoditi naša misel, kadar govorimo o domovini. Ali ne sega včasih vse naše domoljubje komaj do Save? Temu je kriva naša javna vzgoja. Naša notranja osebna politika omejuje naše obzorje. Vidimo le središče in mislimo, da se tu razrešujejo vsa vprašanja. Pojdite na mejo in bodete slišali, kaj sodijo ljudje o tem. Naše časopisje je razvadovalo ljudi, da se zabavajo brez smisla nad medsebojnimi prepri in spopadi in da ne vidijo, kaj se godi na meji. V tem oziru je treba nove vzgoje. Časi so resni: Časopisje mora buditi vedno smisel za celokupnost. Ljudje, ki se izseljujejo so kri naše krvi in je treba, da žive z nami eno življenje. Naša osrednja sila bi morala biti tako silna, da bi jih vezala nase. Od tu, iz srca, bi jim moralo prihajati živo, gorko življenje: Na jugu kaže Trst, Istra, Goriško novo silno protubujenje; toda sever pada; ne vsled slabosti, bolj vsled bolazljivosti. Pod pritiskom nasilnega nemštva molči slovenska severna meja; komaj si upa dihati. In to zato, ker manjka nam enotne skupne misli. Zedinjena Slovenija je ostala na papirju političnih zahtev, morala bi se uresničiti v naših srcih.

Prišli smo tako daleč, da se je vsakemu, ki je hotel pogledati izven deželnih mej svoje ožje pokrajine očitalo, da se hoče vmešavati v tuje razmere, češ da jih ne pozna in ne razume, da bodo tam že sami vodili svojo politiko. Ali je bil to napredek? Ali se niso v tem posamezni deli naše domovine — ki obsega komaj nekaj ur železniške vožnje na vsako plat — odtujevali med seboj? Ob času, ko nas še niso vezala moderna prometna sredstva smo imeli skoraj več smisla za skupnost, nego sedaj. Naravno je, da politične in krajevne razmere tvorijo v vsaki pokrajini neko posebno stanje. Toda to bi nas ne smelo ovirati, da vidimo jasno skupni cilj. Zato ne pozabimo, da se giblje naše življenje od Trsta do Gradca in da moramo na tej celi črti živeti enotno silno življenje, ki bo oživljalo in krepilo tudi našo življenjsko mejo.

Ob času, ko nas še niso vezala moderna prometna sredstva smo imeli skoraj več smisla za skupnost, nego sedaj. Naravno je, da politične in krajevne razmere tvorijo v vsaki pokrajini neko posebno stanje. Toda to bi nas ne smelo ovirati, da vidimo jasno skupni cilj. Zato ne pozabimo, da se giblje naše življenje od Trsta do Gradca in da moramo na tej celi črti živeti enotno silno življenje, ki bo oživljalo in krepilo tudi našo življenjsko mejo.

Deška meščanska šola v Ljubljani je nujno potrebna.

V 56. številki našega lista z dne 25. februaria smo dokazali, kako velike važnosti so meščanske šole za obrtni in trgovski stan in z obžalovanjem smo morali priznati, kako malo se briga klerikalna večina kranjskega deželne zboru za obrtnike in trgovce, ker neče ničesar slišati o snovanju meščanskih šol ne samo v Ljubljani, ampak tudi na deželi.

Danes si pa pogledajmo, kako znajo v drugih kronovinah ceniti meščanske šole. Posezimo nekoliko v zgodovino in pogledajmo, kako so nastale in se razvijale meščanske šole v Avstriji.

Leta 1851. je država izpopolnila nekdanje normalke v samostojne trirazredne nižje realke. Nekaj let pozneje so se realke razširile v višje realke, začeloma v šestrazredne, pozneje pa v sedemrazredne. S tem so pa izgubili nižji razredi svoj praktični pomen ter postali le pripravilnice za višje razrede. Iz prvotnih nižjih realk so pa nastale l. 1869. meščanske šole.

Danes imamo v Avstriji (Cislitvanija) 890 meščanskih šol. Največ jih ima Češka in sicer 392. Tam ima že vsako mesto in skoraj vsak večji trg svojo meščansko šolo. Ni čuda torej, da sta na Češkem v najbujnejšem cvetju trgovina in obrt. Nižja Avstrija ima 185 meščanskih šol; Moravska 144; Galicija 58; Šlezija 30; Štajerska 27; Gornja Avstrija 17; Primorje, 8; Solnograška 8; Dalmacija 7; Koroška 7; Tirolska 3; Predarlška 2 in Kranjska dve meščanski šoli: slovenska deška mešč. šola v Postojni, ki jo vzdržuje okraj z deželno podporo in nemška deška meščanska šola v Krškem, ki jo vzdržuje krški okraj brez deželne podpore. Ljubljana je pa še danes edino glavno mesto v Avstriji brez deške meščanske šole! Kakor stoji Kranjska na zadnjem klinu glede učiteljskih plač in na prvem mestu glede priganjanja učitelstva, tako stoji zopet na zadnjem mestu glede meščanskih šol.

Večina meščanskih šol je nemških; čeških je 395 in sicer 238 na Češkem, 64 na Moravskem in 3 v Šleziji; meščanske šole v Galiciji so večinoma poljske; v Dalmaciji je 5 hrvaških in 2 italijanskih; na Primorskem je 8 italijanskih; ena italijanska meščanska šola je tudi v Tridentu.

Slovenci imamo samo eno slovensko meščansko šolo in sicer v Postojni; na slovenski zemlji je pač več nemških meščanskih šol in sicer v Krškem, v Celju, v Ptuj, v Mariboru, v Radgoni, v Beljaku, v Celovcu, v Velikovem in v Borovljah.

Razvidno je iz teh podatkov, da imata prva kulturna naroda, Čehi in Nemci, v državi absolutno in relativno največ meščanskih šol, Slovenci pa najmanj in še celo slovenska prestolnica, naša bela Ljubljana je brez deške me-

ščanske šole! Ker klerikalna večina kranjskega deželne zboru neče ničesar slišati za ustanovitev deške meščanske šole v Ljubljani, bo moral občinski svet ljubljanski vzeti to pereče vprašanje v pretes ter ustanoviti v Ljubljani slovensko deško meščansko šolo, ki je življenjskega pomena za naše obrtnike in trgovce.

SPLOŠNI PREGLED.

HOLMSKA GUBERNIJA.

Ruska дума je v svoji zadnji seji dokazala, da umeva praktično slovansko idejo, odklonila je namreč § 10. vladne predloge glede izločitve holmske gubernije iz ozemlja nekdanjega poljskega kraljevstva. Dolge so bile debate v ruski dumi o ti predlogi, od 8. decembra pa do večeraj je razpravljala дума z veliko živahnostjo o tem vprašanju. Dunajski kongres je točno označil mejo nekdanjega poljskega kraljevstva v sedanjem ruskem carstvu, od leta 1906 dalje pa se je ruska vlada bavila z mislijo, da izloči holmsko gubernijo iz kraljevine Poljske z ozirom na razmere med prebivalstvom, ki ga tvorijo ruski kmetje in pa poljski veleposestniki. In tako je nastala ta vladna predloga. V vsem slovanskem svetu je vzbudila veliko nevoljo, ker bi vsuščaju, da vlada prodre s svojo idejo, raznetila še bolj spor med Rusi in Poljaki in povečala narodnostna nasprotja. Znani poljski publicist Zwan je v pariški reviji »Revue des Français« priobčil senzacionalen članek, v katerem je dokazoval, da je ruska vladna predloga glede izločitve holmske gubernije delo avstrijske in nemške politike, ki hoče sprečiti na vsak način rusko-poljski sporazum. Francoska javnost je tudi odločno obsojala rusko vladno predlogo in ugledno časopisje je nasvetovalo prijateljski korak v Peterburgu, kjer naj se Rusiji dokaže neumestnost te predloge. Tudi v Avstriji so se slovanski krogi bavili s tem vprašanjem. Nedavno tega je napisal dr. Kramar članek in poziv na ruske politične kroge, da naj na noben način ne dovolijo k ločitvi holmske gubernije iz poljskega ozemlja. Svoj poziv je končal z besedami: V zadnji uri vas svarim: ne uničite nepotrebno in brez vsake koristi mogočnost ujedinenja slovanskih narodov. Vi nimate na svetu nikakega boljega prijatelja, nego nas (Čehi); ko so Vas zapustili vsi drugi, čutili smo z vami bratsko! Mi nočemo nobene pomoči za nas! Pomagajte pa nam vsem! Se to Vas prosimo: ne oslabilite naših moči s protislovanskimi dejanji! Prosimo Vas, ne delajte Poljakom krivice, ne grešite nad svojo premočjo in močjo! In res je slovansko javno mnenje zmagovalo, дума je odklonila vladno predlogo in na ta način dokazala svoje pravo pojmovanje vseslovanske ideje. Poljska javnost, ki se je toliko razburjala radi te vladne predloge, da je odpovedala svoje sodelovanje na vseh vseslovanskih prireditvah v Pragi in Peterburgu, sedaj lahko vidi, da ima v Rusiji, kolikor se je ne oklepa okorelega carizma, svojih pravih prijateljev, ki umevajo slovansko idejo. Na Poljake je sedaj, da dokažejo tudi oni pravo razumevanje in stopijo v krog bojevnikov za vseslovansko idejo!

Kreitsko vprašanje stopa zopet v ospredje političnih dogodkov, trojna zveza namerava povzročiti pri signatarnih velesilah sklep glede reokupacije kreitskega otoka v slučaju ako pošlje Kreta svoje poslance v grško zbornico ali

Glose.

7.
Oj, to nastal je velik hrup,
zakaj da pišem glose!...
Zakaj imajo gadi strun
zakaj imajo želo — ose?

8.
Ker klerikalna težka tma
mladino našo muči,
svetuje doktor nam Aleš,
— da dajmo ji: »Več luči«!

9.
Slovenstvo naše večkrat je
na zunaj prazna pena:
če treba je, prepeva se:
od Triglava do Rena...

10.
Imeli so regnikoli
se dobro tamkaj v Poli,
— globoko pade, kdor sedi
na previsokem stoli!...

11.
Zakaj s vprašanji spolnimi
Anton si glavo vbija?...
Ker praksa pač drugačna je
ko siva teorija.

12.
Slovenska naša sveta stvar
na mnogih krajih poka,
ker dela vse premalo je,
in vse preveč je — kroka!

pa ako vlada odpusti moslimanske uradnike. Vendar vprašanje za sedaj še ni aktualno, ker se vrše volitve v grško zbornico šele 24. marca.

Bolgarsko sobranje je sprejelo vladno predlogo, s katero se podaljšajo konzularne pravne in izločilne pogodbe z Avstrijo, Rusijo, Francijo in Nemčijo, dalje trgovske pogodbe s Črno goro, Italijo in Nemčijo do leta 1917.

Avstrijska gosposka zbornica je sklicana k redni seji za 9. marec ob 3. uri popoldne. Na dnevnem redu je drugo čitanje vladne predloge glede priznanja islama hanefitskega obrednika kot državno priznane verske družbe, in drugo čitanje vladne predloge glede razmnoževalnih strojev.

Razpust ogrskega državnega zboru. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da je dobil Khuen od cesarja povodoma svoje zadnje avdijske določene rok, da dovrši pogajanja z opozicijo. Sedaj ima na razpolago le še dva tedna, ako se mu do tedaj ne posreči sporazum z Justhovi tedaj izslediti razpust ogrskega državnega zboru.

DNEVNI PREGLED.

Predsednik »Kmetijske družbe« Povše. Na zadnjem občenem zboru je, kakor znano, stavil nek Jan predlog, da se Ribnikarja izključi iz »Kmetijske družbe«. Predsednik Povše se je tega predloga tako razveselil, da ga je dal takoj na glasovanje. Stori pa je to, ali iz nepoznanja društvenih pravil, ali pa iz hudobnosti. V obeh slučajih pa je kršil društvene pravila. V smislu § 32 dosedaj še veljavnih pravil se mora »nasvete in predloge, namenjene občenemu zboru v obravnavo, poslati vsaj 14 dni pred občnim zborom glavnemu odboru, sicer se je ozirati nanje stoprav na prihodnjem

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Ognjanov je ves ganjen poslušal pripovedovanje Muratlijskega o njegovih nevarnostih in dogodkih. Zdelo se mu je, kakor bi bil sam preživel vso to grozo, trpljenje, trpke prevare in sramoto radi podlih pojavov v narodu, ki so sledili vsaki neposrečeni vstaji za petami. Z bratovskim sočutjem je premišljeval sedaj o usodi Muratlijskega.

Ta je umolknil. Potok je šumel pod njuni nogami. Povsod naokrog je bilo pusto in tiho. Osvetljene nasprotne skale so bile neme. Samo na njih temenu je ponočni vetrič gugal samorastle baziljke in druga pritična drevesa.

XVI.

Grob govori.

Drugi dan zarano se je Ognjanov napotil v mesto. Prekoračivši balkanski prelaz, je dospel pred samostan. Na poljani pri samostanu, pod visokimi orehi, se je sprehajal igumen gologlav. Bil je ves očaran nad jutranjo krasoto romantične okolice in kar goltaje je srebral vase svež, oživljajoč gorski zrak. Jesenska priroda je nudila novo očarujočo mičnost s pozlačanim listjem dreves, leskečim se slično zaletu po obleki balkanskih brd ter s to sladostno-nežno vtujenostjo in melanholijo.

Ognjanov in igumen se pozdravita. »Prekrasni kraj, oče«, spregovori Ognjanov: »srečni ste, da zamorete stanovati v obližju prirode ter se veseliti njenih božjih mičnosti. Ako bi me kedaj obšla volja vstopiti v vaš red, gotovo bi to učinil zgolj iz ljubezni do te večno krasne prirode.

»Čuvaj se, Ognjanov, iz apostola postati menih; stopil bi za nekoliko stopinj nižje. Ostani le po tam, kjer si. Sicer pa te tudi ne bi sprejel v tvojo samostan; ti, takšen brezbožneš, še očeta Jeroteja bi pripravil ob vero«, se je šalil igumen.

»Zares kakšen človek je ta starec?« vpraša ga iznenadoma Bojčo.

»To je neizmerno bogaboječ, spoštovanja vreden brat, ki je zelo podoben Gospodu Sabotju; ima pa to napako, da zakopava denar, da ne bi splesnil... Kolikos mo mu že govorili, njase o oprime splošnega cilja; vedno se kaže bedastega, tako da je nastal že pregovor: pretvarja se kakor oče Jerotej... Toda odkod prideš tako zgodaj?«

»Spal sem v mlinu pri stricu Stojanu. Igumen ga pogleda nekoliko osupel.

»Nemara se ne bojiš ničesa?«

»Nikakor, toda dospel je nek brat.« In Ognjanov mu je pripovedoval s kratkimi besedami o svojem srečanju se z Muzatlijskim.

»A čemu niste prišli v samostan?« vpraša ga igumen očitaje; ondi ste spali na vrečah z žitom.

»Naš brat se naspi tudi na golih tleh.«

»Nu, naj vas Bog blagoslovi... a kako ste ga krstili?«

»Jaroslav Brzotek, avstrijski Čeh in fotograf v Beli Cerkvi.«

Oče Natanel se nasmeje.

»Vi apostoli ste zares kaj drzni ljudje. Čuvajte se, da se vrč v tretji ne razbije...« Bodite brez skrbi, Bog je na svetu tako za »komite«, kakor tudi za hajduke«, reče Bojčo ter se pomenljivo nasmeji... Kaj vidim, ti si prinesel s seboj celo puško? Zakliče, videč Natanelovo puško oprto ob vrbovo deblo.

»Poljubilo se mi je jo danes poskusiti... Že je bilo dolgo, kar se je nisem dotaknil... Ti si razburil ves svet in sedaj imam vsaki dan godbo... pred samostanom... Ta veselost bi sprebudila celo mrtve, kako, še ne mene, starega grešnika...«

»Ne bo slabo, ako zopet skusiš svojo roko, oče igumen.«

Tako korakajoč, se je približal k mlinu, kjer se je pripetil oni strašni prizor. Pri pogledu na to mesto globoke vraske pokrijejo Ognjanovo čelo.

Mlin je bil sedaj zaprt. Mlinar Stojan ga je bil takrat zapustil ter najel drugi mlin, kakor nam je znano, na samostanski reki.

V tem hipu se je Munčo skrivoma približal, obstal ter izbulil oči na Ognjanova. Njegovo gluho, bedasto lice je pokrival nekaj čuden smeh. V njegovem, pameti oropanem pogledu si čital prijateljsko, strah in začudenje, ki ga je zbujal Bojčo v Munčevi duši. Pred nekaj leti je bil ošteval Mohameda v navzočnosti enega izmed on-bašijev, kateri ga je radi tega premlatil na smrt. Od takrat se je v zatemelem njegovem razumu ohranil zgolj eden občutek, ena misel, eden blesk; grozno demonsko sovraštvo proti Turkom. Postavši slučajno priča poboja obeh Turkov v mlinu in njiju pokopa v jamo, je bil napolnen z neskončnim občudovanjem, spoštovanjem in bojznostjo do Ognjanova, katerega je naravnost oboževal. Imenoval ga je »Rusijana« (Rusa)

sam ni vedel čemu. Ko je onokrat zasledal Ognjanova na hodniku, se ga je najpogostej grozno vstrašil, potem pa, ko ga je videl pogostoma zahajati v samostan, se ga je privadil. Njegove izbuljene oči se niso odtrgale od Ognjanova, v katerem je videl nekako svojega varuha. Ko so ga karali samostanski hlapci, pogrozil se jim je z Rusijanom. »Povem Ru-si-janu, da bo tudi vas za-klal!« je dejal ter pri tem pokazal s prstom na vrat. Toda nihče ni razumel pomena njegovih esed, a to je bila sreča, ker on jih je ponavljal v mestu, ko je tjakej zašel. Igumen in Bojčo se nista zmenila za Munča, kateri ni nehal vrteti z glavo in se prijateljski smehljati.

»Poglej, on-baši pride semkaj«, reče igumen.

Zares, on-baši je prihajal s puško na rami in z malho na hrbtu. Bil je v lovski opravi.

Bil je to človek kakih petinideset let, zabuhlega, zarumenelega lica, visokega, napetega čela, z malimi, sivimi očmi ter navidezno lenoben in zaspan. Bilo je videti, da je živil opij. Pri vzajemnem pozdravu in nekaterih besedah o lovu v tem letu, je on-baši vzel v roke igumeno puško, jo pozorno pregledal kakor vsak strasten strellec ter dejal: »Despot efendi, imaš dobro puško; kam hočeš streljati?«

»Že sem se oziral okrog, Šerifaga... že vse leto je nisem imel v rokah, torej sem namenil, da jo vsaj enkrat izpraznem.«

»Kje si izbereš cilj?« je povpraševal on-baši, odloživši svojo martinko z ramen, pri čemur je bilo videti, da želi pokazati svojo umetnost.

»Poglej to razpoko v rebru«, reče preprosto igumen, »ondi vidiš nek grm, podoben kučmi, blizu mesta, kjer se koplje ilovica.«

glavni zboru. Ker je bil predlog Jana nepravilno sklenjen, bi bila dolžnost predsednika Povšeta ako bi količnik poštenja imel v sebi da bi se pri Ribnikarju opravičil in mu sporočil, da je še vedno član, ker je bil sklep na običnem zboru protistatuaren. Od cesarja potrjeni preds. Povše tega še do danes ni storil, vsled česar je svoje postopanje sam najbolje kvalificiral. Poštenosti in pravičnosti pač od nobenega klerikalca ni več pričakovati.

Impozantno zborovanje kranjskega kmeta. Neverjetno je kako radi klerikalci same sebe varajo. Že tri dni pišejo o »impozantnem zborovanju kmetov«. Za božjo voljo dajte se vendar že enkrat spametovati! Če so bili vsi kranjski župniki in kaplani — še celo frančiškane smo videli vmes — na običnem zboru, ako k tem prištevamo še njihove mežnarje in hlapce, potem pač ni govora, da je zboroval kmet. Nekaj seveda je že bilo, a le nekaj odstotkov. Kar je bilo posvetnikov pa je bilo največ takih kmetov kot je mizar Rojina, krojač Ložar, zidar Ogrin, sluga Jakopič, »Slovenec« Grošelj, gostinčarjev fant, Peganov brat itd. itd. Tudi ni gostilničarja Aleša z Ježice štetj med kmete, četudi je on najbolj strastno agitiral v Unioinu in zunaj njega za S. L. S. Zadnji obični zbor »Kmetijske družbe« pač ni bil več shod kmetov, marveč čisto navadno porcijunkula.

Kinematografi v »Slovenčevu« redakciji. Zadnje dni v »Slovencu« na vseh koncih in krajih mgolji ime Adolfa Ribnikarja. Pisci raznih člankov ga imajo kar neprenehoma pred očmi. V večerajšnji številki ga n. pr. vidijo sedaj na Koroškem, sedaj v graškem »Tagblattu« sedaj v slovenskem brodu, sedaj na floti itd. itd. Morda imajo zadnje čase v »Slovenčevu« redakciji kinematograf, ki jim predstavlja Ribnikarja vsepovsod skoraj istočasno. Skoro gotovo pa se gospodi okrog »Slovenca« kar blede od jeze, ki jo imajo na Ribnikarja in vsled česar funkcionirajo njihove možgani kot kinematograf.

Kaj vse ve ljubljanski knezoškoč? Ljubljanski knezoškoč Anton Bonaventura si je v 3. štev. letošnjega »Škofijskega lista« na strani 46 s temi stavki nekoliko »srce ohladil«: »Silno važen je čas spolne dozorelosti, kar se pri nas pri deklih in deklicah dogodi kmalu po dovršenem 12. letu. Ta čas je za fantiča in deklico neizrekljive važnosti. Otrok čuti v sebi nekaj njemu popolno novega, čuti v telesu in tudiv mislih; deklica še huje od fantiča. Sedaj se začne radovednost, sedaj se začne dotikavanje lastnega telesa, sedaj se začne spolno naslajanje, ki siloma vleče na zopetna dotikavanja.« O ti Tone, Tone!

Samo da ni res. Večerašnji »Slovenec« je zapisal tele besede: »Malokdo je toliko pomagal k verski, pravni in gospodarski povzdigi slovenskega ljudstva kakor ravno knezoškoč dr. Anton B. Jeglič.« »Slovenčevu« bralci morajo imeti precej otrpne možgane, da jim takale paša ugaja, kajti ravno nasprotno je res, kr je zapisal »Slovenec«, Vera je na Kranjskem upravljal pod Jegličevim pastirovanjem prišla ob vso veljavo, ker je škof duhovščino nagljal v političen boj in proč od cerkve; v pravem oziru noben človek na Slovenskem še ni toliko škodoval kot škof Jeglič s svojo rdečo brošuro, kjer je s slastjo najumazanejšega pornografa na dolgo in široko opisaval spolno uživanje. Kar se tiče gospodarske povzdige, pa menda dovolj spričuje, koliko je vredna, če povemo, da je škof zaradi slabega gospodarstva škofijskih posestev v Gornjem gradu pod kuratelo. Žalostno bi bilo za slovensko ljudstvo, če bi imelo še več takih voditeljev v verskem, pravem in gospodarskem oziru, kot je škof Jeglič. Uspeli njegovega delovanja so taki, da se je razpokati nad njimi.

Že zopet solze! Kako ginljivo je poslušati javkanje »Slovenca« zaradi ene same glose. Zdelo se nam je takoj, da se bo oglašil njihov patriotski trehuh. Toda klerikalci so s svojo odsotnostjo pri plesu flotenferajna pokazali, da niso patriotski. Torej naj molče. Zaradi ene glose se lahko še vsi napredni poslanci trkajo na patriotska prsa.

Nekdaj in danes. Prijatelj lista piše: Ni še dolgo tega, kar so slovinci z ogorčenjem čitali po slovenskih dnevnikih verze nemškega duhovnika in pesnika Kernstocka: lieber rauhqualte Felsen, als ein windisch Maribor! Te dni pa sem čital v Slovenskem Narodu

in Slovencu reklamo za vojaške strelne vaje, ki se vrše v maju v Ljubljani. In ti reklamni članki nosijo prevod neke Kernstockove nacionalne pesmi kot citat. Pač ne razumem, kako more kak slovenski list prinašati citate onega Kernstocka, ki je eden najnavdušenejših agitatorjev Südmarke, ki napesni vsako leto Südmarkinim skupščinam pozdrave, ki se povsod potegujejo za raznarodovanje slovenske dece.

Nemško razočaranje. Imenovanje novih članov v gosposko zbornico je precej presenetljivo alpske Nemce. Že dolgo vrsto let sem preokljuje, da cesar vpokliče v gosposko zbornico tudi nemškega pisatelja Petra Roseggerja. Seveda bi noben kulturni človek ne rekel niti besede, ako bi Roseggerja doletela ta čast, toda njegovo ime se sedaj ne imenuje v več toliko v literarnih kakor v političnih krogih. Odkar je sprožil akcijo za takozvani »Roseggerjev sklad«, ki naj služi za raznarodovanje slovenskih otrok, se sveti njegovo ime bolj v politični nego v literaturni zgodovini. In ako bi bil Rosegger vpoklican v gosposko zbornico, bi Nemci gotovo napenjali politično struno in dokazovali, da ga je doletela ta čast kot pospeševalca umetnega proizvajanja Nemštva. A vlada ni hotela predlagati Roseggerja, zato pa so Nemci ubrali sedaj druga pota in se zgražajo, da tako ugleden pisatelj ni prišel v gosposko zbornico.

Višek smešnosti. Iz Predtrga pri Radovljici se nam piše: V Radovljici se je ravnokar dokončala »gospodinska« šola, kjer ima glavno besedo tamošnji dekan. Glavni namen te šole je pač ta, vcepiti dekletam, ki obiskujejo take klerikalne šole, kar največ klerikalnih misli, jih pripraviti za klerikalne agitatorke ter jih vzgojiti z verske neoprtnosti. Navajamo samo tale dva slučaja: Ko je umrla vzor žene in matere soproga c. kr. okr. tajnika g. Schafferja, ki je bila slučajno profesorica, je dekan Novak takoj drugi dan očital dekletam gospodinske šole, ker so se udeležile pogreba, da so storile s tem dejanjem smrtni greh. Pripomnimo, da je pokojnica bivala v gradu, kjer je gospodinska šola nastanjena. — Na pustni torek se je vršil v naši gostilni pri »Roku« nedolžni ples, ki so se ga udeležili skoro vsi vaščani in tudi mnogo okoličanov. Na tem plesu se je tudi nahajalo pošteno dekle v spremstvu starišev, ki obiskuje oni gospodinski tečaj. »Strašna« kazen je zadela to dekle. Na pepelnico sredo je ravnatelj dekan Novak spodil dekle iz tečaja, češ, take »poluhujšivke« ne maramo. Dekanu Novaku povemo javno, da naj skrb za poštenost naših hčera le nam starišem prepusti, in naj svojo občutljivost raje posveti onim zaljubljenim parčkom, kjer bi lahko vester državnih pravdnik zasledil §§ 503 in 505.

Imenovanje. Naš rojak Fridolin Kaučič, znani pisatelj življenjepisov naših slavnih mož, doslej major češkega domobranskega polka št. 11, je imenovan za poveljnika c. kr. domobranske orožarne na Dunaju.

Novi naslovi za zdravnike. Cesar se podeljeval zaslužnim zdravnikom odslej naslov medicinskega svetnika in pa nadsvetnika.

Telefonska zveza z Dalmacijo se izroči javni uporabi šele jeseni, ko bo dodelana tretja telefonska zveza s Trstom in Dunajem. Ta tretja zveza bo sklopljena z telefonsko zvezo z Metrovicem s stranskimi postajami v Šibeniku, Trogiru, Splitu in Dubrovniku. Izmed otokov pridejo radi velikega tujškega prometa v prvi vrsti Mali Lošinj in po možnosti Brionski otoki in v pošte. Telefonska zveza z ostalimi otoki se za sedaj radi prevelikih stroškov še ne izpelje.

Kako je priljubljen zagrebški ban. Ban Cuvaj je poslal k sebi zagrebškega župana Holjca, da mu je poročal o položaju v mestu. Ko je bila konferenca končana, je rekel ban, da bi šel rad malo z županom na izprehod po mestu. Župan pa je odklonil to ponudbo in rekel, da noče dobiti v glavo kak kamen, ki bi bil namenjen banu, a bi zadel lahko slučajno njega. Ban je moral ostati v svoji banški palači, katere še ni zapustil peš, kar je ban. Sploh ga v Zagrebu še nikdo ni videl na ulici, le včas pridrvi kak avtomobil iz gornjega mesta, in v kotu sloni »priljubljeni« hrvški ban!

Srbsko meso v Zagrebu. Te dni je dospel v Zagreb že petnajsti vagon srbskega mesa, ki se prodaja na določenih stojnicah. Cene mesa so veliko nižje nego domačega, a je bolje kako-

vosti. V kratkem času se je prodalo v Zagrebu že 47441 kg srbskega mesa. Dospela je tudi velika pošiljka srbskega mesa in se isto prodaja po sledečih cenah: prednji del prsi kg po K 1.40; slanina kg po K 1.48; bržola po K 1.76. Svinjsko meso je bilo radi velikega navala kupcev skoro razprodano.

Agramer Zeitung, oficijozni organ vsake hrvaške vlade, je prenehala v svojem 87 letu izhajati. Odkar izhajata v Zagrebu dva opozicijska nemška lista »Agramer Tagblatt in Neues Tagblatt« se za staro vladno tetko nikdo ni brigal. Glavni urednik lista je bil Slovenec Souvan.

Vprašanje Legovega spomenika v Pragi še sedaj ni rešeno. Blagi Lego, ki je toliko storil za nas, ko je bival med nami in pozneje, ko je bil v Pragi si pač zasluži pošten nagroben spomenik. Doslej je zbranih nekako polovico prispevkov. Upati je da se slovenski rodoljubi odzovejo novemu pozivu iz Prage in da pomorejo, da se letos ob sokolskih slavnostih lahko zbere slovensko sokolstvo na grobu Jana Lega in da bo do tedaj stal vsaj skromen spomenik. Prerazumeno je bilo preje postaviti priprost kamen z medaljo za kakih 400 K. Naša dolžnost je, da se odzovemo pozivu.

Akademsko društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi v soboto, dne 2. marca t. l. svoj 5 redni obični zbor. Lokal: III. Ungargasse 27 »pri Sv. Trojici«. Slovanski gostje dobrodošli.

Ljubljana.

Obični zbor gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj bo v nedeljo dne 10. marca ob polu 4. uri popoldne v gostilni pri Rastoharju z običajnim dnevnim redom.

Predavanje. Danes zvečer se vrši v Metstendomupredavanje o podzemeljskih jamah. Predava prof. Cerk. Predavanje priredi društvo za raziskavanje podzemeljskih jam in bo pojasnjeno z mnogoštevilnimi skioptičnimi slikami.

Scotus Viator. Znani angleški publicist in prijatelj Slovanov Mr. R. W. Seton Watson (Scotus Viator) se je peljal danes s svojo soprogo opoldne s tržaškim brzovlakom skozi Ljubljano na Dunaj. Scotus Viator se je pripeljal sinoči iz Dalmacije na Reko, kjer je konferiral s hrvaškim politikom in urednikom Supilom. Danes jutraj se je odpeljal na Dunaj, odkoder odide v Zagreb in potem v Bosno in Hercegovino.

Pranje v Ljubljani. Piše se nam: V kratkem bodo dela v Gruberjevem prekopu končana, takoj nato se prične ona v glavni strugi Ljubljance. V Gruberjevem prekopu ni nikjer nobenega prostora za perice in kakor se čuje, bo isto tudi pri Ljubljani. Ako se to uresniči, potem bo treba dajati vse ven vrt. Kaj naj stori revež delavec, ki že danes strada in si privošč komaj borni preživetje? Ali naj tudi on daje pral perilo v okoličanske vasi ter plačuje od njega? Kje bo jemal denar? Zdjaj mu opere žena doma, stane ga samo milo in kurjava, potem bo pa šel teden za tednom za perilo krone? Kje jih naj jemlje? Dolžnost merodajnih oseb je, da poskrbe, da se bo na periferiji mesta, kjer ravno stanuje delavstvo, smelo prati v Ljubljani in da se pri regulaciji tudi precej misli na to. Tudi je treba napraviti več dohodov k vodi, sicer bo vsak, ki pade vanjo, izgubljen in ga ne bo pri najboljši volji mogoče rešiti.

Kinematograf »Ideal«. Danes v petek, dne 1. marca specialni večer: 1. Na meji med Tunisom in Tripolisom (nar. posnetek). 2. Cunjarijeva veselica. (Jako komično). 3. Rak puščavnik. (Znanstvena oceanografija veletintresantno). 4. Ona ima zadnjo besedo. (Komično). 5. Izdajalski parfum. (Lepa drama. — Samo zvečer). 6. Taragon. (Naravni posnetek). 7. Gospod poizkus in kandidat. (Prekrasna veseliga). 8. Mirko ivaja yiu-yitsu. (Velekomično, igra 6letni Mirko). V soboto: »Rešitev iz morskih globlin« (Ameriška senzacija). V torek dne 5. marca: serija Aste Nilsen: »Moč zlata«.

Gospod in gospa Bernatović sta se vrnila od osebnega nakupovanja, iz Pariza, Berlina in Dunaja od koder so že prispeli najnovejši komadi damske konfekcije z pariškimi in berlinskimi modeli.

Štajersko.

Iz Maribora. V verodostojnih krogih se zatrjuje, da bo imenovan ravnatelj mariborske gimnazije g. dr. Josip Tominšek deželni šolskim nadzornikom za Štajersko, in to že tekom tega leta, ter postane naslednik Petra Končnika. Gospod ravnatelj naj bo prepričan, da vživa naše simpatije kot slovenski učenjak in spreten šolnik, toda vse te simpatije nam podere njegova mlačnost do narodno-napredne ideje. Žalostno pa resnično dejstvo moramo konstatirati, da ga še nismo videli niti pri eni narodni prireditvi in niti pri eni gledališki predstavi. Ali je to še tisti Tominšek, ki smo ga poznali svoj čas v Ljubljani? Zatajil je popolnoma svoj narodni ponos in napredno zavest ter prodal oboje za dostojanstvo ravnatelja na nemški gimnaziji, ki pa stoji na slovenskih tleh, in za dostojanstvo dež. šolskega nadzornika. Mi pravimo, da je tak egoizem sramoten, ki človeka ponižuje, in da ne sme biti nobeno dostojanstvo tako visoko, da bi moglo preroditi človeka v uskoka.

Slovensko gledališče v Mariboru vprizori v nedeljo dne 3. sušca t. l. ljudski igrokaz v treh dejanjih »Grajščak in kmet«. Blagajna se odpre ob polu 7. uri, začetek ob polu 8. uri zvečer. Dejanje se vrši na Gorenjskem leta 1872, kot odmev burnega leta 1848, po odpravi tlake. Sodeluje orkester »Glasbenega društva«. — Prihodnja predstava bo dne 17. marca t. l. popoldne »V znamenju križa«, ki je vzbudila v lanski sezoni menda največ zanimanja. Prijatelje dramatične umetnosti opozarjamo že zdaj nanjo.

Celjska sokolska župa bo začela izdajati svoje glasilo, in prva številka že v kratkem izide. Hvalevredno bi bilo, če bi izdajale vse sokolske župe glasila za svoja okrožja.

Šoštanjski sodnija. Konjederec iz Topolšice in šoštanjki kazenski sodnik Selley sta menjala z službo. V nedeljo 25. t. m. o miraku padel je v Šoštanju na živahni ulici star konj v jarek. Nabralo se je kmalu okrog kljuseta ydo 50 ljudi nakar so konja izvlekli iz jarka in ga je konjederec s sekuro ubil. Čez nekaj časa mu je še neki hlapec spustil kri, a kakih 20 minut pozneje jo primahla sodnik Selley z bridko puško. Ker se je vračal z lova brez vsakega repa divjačine, zahotelo se mu je pokazati na javni, živahni ulici svoj lovski talent. »Marsch weg! marsch weg! Ich werde schiessen« vpil je nad zbrano množico; kljub temu, da mu je konjederec rekel: »schon vor 14 Tagen gefallen«, mu je sodnik vendar hotel še enkrat z revolverjem upihiti življenje, pomeril je na konja in zadel — kamen ob jarku. Krogla je odrčala tik otrok; zahtevamo od žandarmerije, da preišče ta dogodek (prič je mmo). Strel na živahni ulici v mestu vpricho množice ljudi in otrok ni dovoljen in tudi, če strelja sodnik Selley!!! Selley izvlekel je še frankfurtske vžigalice in posvetil rajnemu konju, se pogladil po bradi in zmagovalno polhvalil svoj strel: »hab ich ihn aber gut getroffen!« videl pa ni svojega strela, ampak le rano konjederečve sekire. Ljudje so se posmehovali: No to je konjska smrt! Najprej ga pobije konjederec, čez pol ure ga zakolje hlapec, čez pol ure pa ustrelji sodnik. Zdjaj še komisije ne bo treba ker jo je kar sodnik opravil! Kak ugled da ima po takih pustolovščinah sodnik, bo pač vsakemu umljivo. Na sodnikovo mesto spada poln mož, ne pa otročaj konjederec! Že šolski otroci čebljajo, kako so gospod »rihtar« Selley mrtvega konja počli! Ali je ta človek na mestu kot naš sodnik? Zato proč s kazenskim sodnikom Selleyem!

Nesreča pri streljanju z možnarji. Pri Mozirju sta pri nekem ženitovanju streljala z možnarji posestnika Pavel Dovak in Franc Robida. Pri tem se je predčasno vnel smodnik in ves naboj je zletel Robidi v obraz in ga silno nevarno poškodoval.

Ubój. Pred graškimi porotniki je bil obsojen 25letni strojarski pomočnik Franc Cmor na sedem let težke ječe, ker je zabodel v Radgoni Ed. Beuviera.

Huda dekla. V Celju je dekla Ana Jevšenak v svojega gospodarja, s katerim se je sprla, pometala več polen, skled in par nožev, da ga je na roki precej poškodovala. Obsojena je bila na teden dni zapora.

DROBIŽ.

Petrograjski shod za ljudsko higijeno. V dneh od 28.—31. maja bo zoroval v Petrogradu shod, ki se bo bavil z vprašanjem o novi vzgoji človeštva. Ta shod je znak dobe. Pogosto se sliši današnje geslo: zdravje je moralna bodočnost. Petrograjski shod bo imel namen, da pojasni važna vprašanja današnjega časa, kako naj se vzgaja krepek, zdrav zarod. Današnja kultura ima v sebi mnogo boleznih: spolne bolezni, oslabelost, nesposobnost. Slaba generacija rodi slabe potomce, tako propada človeštvo. Na tak način se množe perverzosti, slabi porodi, bolni ljudje, nesrečna bitja. Dolžnost človeštva je, da skrbi za svoj razvoj, da bodo potomci naši: zdravi, krepki ljudje. V tem oziru je storila Amerika prve korake, in je glede zakonov določila, da se smejo ženiti in močiti le telesno in duševno zdravi in krepki ljudje. Sodobni učenjaki mnogo premišljajo o propadu sedanje družbe. Nastala je nova veda eugenika, ki ima namen preiskovati vzroke slabosti in kazati nova pota za izpopolnjenje človeštva. Najbolj zaslužni možje na tem polju so: Pearson (Anglež) in Davenport (Amerikanec). Učenjaki Gobuican, Wallace, Schalmeyer, Foustka so odkrili velike rane, na katerih boleha današnja moderna družba. Razna društva danes skrbje za to, da se širi smisel za higijeno. S tem je v zvezi tudi boj proti alkoholu. Prof. Palman je zasledoval razvoj neke družine, ki se je razvijala pod uplivom alkohola. Okoli l. 1740. se je rodila neka žena, ki je postala pozneje pijanka in tatca. Umrla je v začetku 19. veka. Do naših dob je naraslo nje potomstvo na 834 oseb. Prof. Pal-

man je pregledal življenje 709. Od teh je bilo 142 beračev, 106 se je rodilo nezakonskih, 81 je bilo prostitutk, 76 je bilo obsojenih zaradi uboja, 64 jih je bilo v prisilnih delavnicah. Tako uče številke. Znano je, da se mnogo piše po pravici ali ne po pravici — o pijanstvu na Ruskem. Tudi tam se je začelo »ibanje za ozdravljenje družbe. Petrograjski kongres bo to delo pospešil. Poleg referatov raznih učenjakov — shod se vrši pod vodstvom znanega ruskega učenjaka Behterjejeva, ki je navdušen Slovan — bo tudi higijenska razstava. Doslej so na tem polju najbolj napredovali severni narodi: Danci, Norvežani, Finci. Zato imajo tudi najlepšo gospodarsko in kulturno stanje. Petrograjski kongres bo prvič združil pri tem delu vse slovenske narode, ki imajo v svojem boju za obstanek gotovo mnogo vzroka, da skrbje za krepek in zdrav narod bodočnosti.

Rusko državno slovništvo se je pokazalo v zadnji dobi v žalostni luči. Moskovski župan se je opravičil, da vsled pomanjkanja časa ne more sprejeti slovenske goste, ki pridejo na shod za ljudsko higijeno. Ministrstvo železnic je odreklo prosto vožnjo Sokolom, ki se nameravali prihodnje leto prirrediti prvi izlet na ruskih tleh — v Kijevu. Oficijelni listi pišejo proti sokolski organizaciji. Vidi se torej da je na višjih mestih zopet dobila vpliv nemška beseda. Vkljub temu ni dvoma, da se bo pravo slovništvo širilo v ruski družbi vedno bolj, tudi proti volji vlade in ruskih nacionalistov.

Francoska šola. Poincarejeva vlada je prevzela šolske predloge, ki jih je stavil prejšnji kabinet, za svoje. Zbornici je bil predložen reformni načrt, ki določa: 1. o šolskem obisku

se spopolnijo določila z l. 1882. 2. Vlada uredi nadzorstvo nad privatnimi šolami, kjer se pogosto od klerikalne strani hujša proti republikani in 3. Posvetno šolo naj brani poseben zakon pred napadi klerikalcev. Republika vidi v dobri šoli svojo bodočnost.

Ženski shod v Berlinu. Dne 28. t. m. je začel zborovati v Berlinu ženski shod, ki ga je mnogoštevilno obiskalo ženstvo iz Nemčije in iz drugih dežel. Najboljše bojevnice za ženske pravice so žene manjših severnih dežel (Dansko, Belgija, Finsko), kjer so si žene priborile že dostop v mestne in druge zastope.

»Medved«. Tresič-Pavičič je napisal novo dramo »Medved«, ki kaže politične razmere na Hrvaškem. Snov je vzeta iz sočasnega življenja in ima lepo tendenco, ker pokaže, da more mal narod le tedaj uspešno braniti svoje pravice, ako ima značajne ljudi, može in žene, ki doma in javno žive pravo narodno življenje.

Ivo Vojnovič, pesnik Dubrovnške trilogije, Ekvinokcija, Psyche in Dame s solničnikom je izdal zbirko svojih feljtonov in krajših zapiskov, ki so nastali v dobi od l. 1890 do 1905. S svojo znano fineso in eleganco razpravlja Vojnovič o raznih vprašanjih posebno takih, ki se tikajo njegove ožje domovine Dubrovnika.

Magdalena. Znani nemški pisatelj je dovršil novo komedijo »Magdalena«, v kateri kaže priprosto dekle, ki je odšlo v svet in se čez leta vrne v svoj domači kraj, kjer mora živeti malomestno življenje med ljudmi malomestnih nazorov. Komedija je duhovita satira.

Srbski pisatelj Branislav Nušić, eden najduhovitejših slovanskih humoristov priredi

jutri v Zagrebu čitanje svojih najnovejših humorističnih del. Priredbi je dal pisatelj naslov »veseli večer«. Sodelujejo tudi razni člani hrvaškega gledališča, med drugimi bivši tenor ljubljanske opere Jastrzebsky, ga, Anka Horvatova, ki je v Ljubljani znana po svojem zadnjem gostovanju v operi »Carmen«.

Strokovne konference za izdajo »Jugoslovanske enciklopedije« so se vršile te dni v Zagrebu v veliki dvorani »Jugoslovanske akademije«. Konferiral se je o sekciji za narodno življenje ter narodne običaje, in o zemljepisni sekciji. Pri konferencah, ki so bile skrajno temeljite in strogo strokovne so bili navzoči: predsednik Akademije dr. Tadija Smičiklas in tajnik Gavro Manojlovič, vseučiliški profesor Tihomir Gjorgjevič, dr. Jovan Erdeljanović iz Zagreba, vseučiliški profesor Jefto Dedier iz Belgrada, prof. dr. Ilesić in dr. Lokar iz Ljubljane, ter hrvaški strokovnjaki grof Boranič, profesorji Klaič, Senoa, Strahal; Gavazzi, Jiroušek Szabo in arhitekt Pilar. Pripravljano delo za predavanje enciklopedije je skoraj dovršeno in skoro se prične z urejevanjem materijala za to epohalno delo.

Le Bargy, najslavnejši francoski igralec, član pariške »Comedie francaise« nastopi v soboto in nedeljo v zagrebškem gledališču in sicer v svojih najboljših vlogah v dramah »Marquis de Priola« in v Rostandovem »Cyrano de Bergerac«. Njegova igralska družba šteje 40 članov, med njimi slavna francoska igralka Mlle Andree Mery, heroinja pariškega gledališča v Odeon.

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. V soboto prvič Antona Funtka efektna psihološka drama »Tekma« v treh dejanjih. Režijo ima g. H. Nučič ter igrajo glavne vloge g. Nučič, g. Šimaček, g. Danilo, ga. Šetrljova in ga. Bukšekova. Predstava za nepr-abonente. — V nedeljo popoldne ob 3. uri popoldne pri zelo nizkih cenah burka s petjem »Hudi duh Lumpacij Vagabund ali zanikerna trojica« (za lože nepar); zvečer nepreklicno zadnjič velika opera »Rusalka« (za lože par).

Anton Funtek: Tekma. V soboto se uprizar pri prvič na slovenskem odru profesorja Antona Funtka drama v treh dejanjih »Tekma«. Stari, slavni kipar in profesor na akademiji Lesovin je umetnik, ki ne priznava moderne struje, ker je ncomajano uverjen, da je le večno-krasna klasika vzor vsakega pravega kiparja. Na razstavi pa doživlja poraz, da dobi II. častno nagrado, medtem ko dobi I. nagrado njegov bivši učenec Vlado Danej, modern umetnik izredne genialnosti. Lesovin si domišlja, da se mu je zgodila krivica in pozove Daneja na umetniški dvoboj. Tekmujeta naj, kdo napravi najboljšo skupino za stopnišče novega muzeja. Uzaljeni Danej sprejme tekmo, a tedaj spozna v Lesovini hčerki Stanki bitje, ki ga ljubi. Spoznal jo je v tujini, kjer je živala Stanka v institutu. Umetniški ponos in ljubezen se borita v Daneju; za hip zmaga ljubezen, a Lesovin iznova kruto rani Danejevo umetniško čast. Tekma postane resnična, besna, na življenje in smrt. Lesovin biča svoj duh z alkoholom, a z nobenim svojim osnutkom ni zadovoljen. Polagoma uvideva svojo nemoč, iz tega pa mu vzraste v srcu sovraštvo in končno zločinski naklep. Zmago pa odnese seveda mladost, moderna struja. Drama je zelo živahna, mestoma viharina, dejanje vseskozi napeto in zanimivo. Tako se je nadejati resničnega in popolnega uspeha. Glavni vloge igrata tekmecka Lesovin (g. Nučič) in Danej (g. Šimaček). Predstava je za nepar-abonente.

Vstopnice za oratorijske koncerte »Glasbene Matice« v dneh 13., 14. in 17. marca t. l. se dobe v predprodaji že sedaj v trafiki gđ. Jerice Dolencev v Prešernovi ulici v Ljubljani. Posetniki koncertov izven Ljubljane si tudi lahko z dopisnico oskrbe vstopnice za dan, ki je njim najbolj prikladen. Sedeži so po 6, 5, 4, 3 in 2 K. Prva dva koncerta t. j. 13. in 14. marca se vršita zvečer ob pol osmi uri, tretji pa v nedeljo popoldne ob pol pete do pol osme ure zvečer, to pa z ozirom na mnogostransko izražene želje, da se morejo vdeleženci koncerta še isti večer vrniti z raznimi vlaki na dom.

Narodne pesmi za mladino. (II. stopnja). Zbral in uredil Janko Žirovnik. Lastnik in založnik »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikt« v Ljubljani. 1911. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 20 vinarjev. — Ali veste kako se vesele v ljudski šoli otroci ure petja? Nestrpno čakajo, kdaj sede učitelj k harmoniji ali vzame v roko gosli, in jim zaigra novo pesmico. Znani nabiralec in harmonizator narodnih pesmi, nadučitelj Janko Žirovnik je v pričužki zbirki priredil 20 več ali manj znanih pesmic za mladino. Postavljene so priprosto dvoglasno, brez vsakega umetničenja, v srednji legi glasov, ne previsoko in ne prenizko, tako da jih dečki in deklice brez težave lahko pojo. Vse pesmice so lepe in prikupljive, najljubše je »Ljuba si pomlad zelena«. Zbirka zasluži, da se razširi povsod. Slovenski starši, kupite jo svoji pesmiželjni deci, lepšega, primernejšega in cenejšega darila pač ne dobite. Dobi se v vseh knjigarnah.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BRAMBNA REFORMA.

Dunaj, 29. februarja. Težkoče, ki so se pojavile med avstrijsko in ogrsko vlado v vprašanju brambne reforme, so vedno večje. Khuenovi predlogi, ki jih je stavil v dosegu sporazuma z opozicijo, so za avstrijsko vlado nesprejemljivi, obenem pa tvorijo najmanj izpolnitev ogrskih zahtev. Avstrijska vlada ne bo nikdar priznala Khuenovih koncesij vsled česar stopa kriza v vedno ostrejši položaj.

Dunaj, 29. februarja. Danes je konfiriral delj časa avstrijski ministrski predsednik grof Stürgkh s skupnim vojnim ministrom Auffenbergom, konferenca se je bavila izključno le z brambno reformo in položajem, ki je nastal po Khuenovih koncesijah, katere je Auffenberg označil popolnoma nesprejemljive.

ZOPET PODRAZENJE TOBAKA.

Budimpešta, 29. februarja. Ogrski agrarci so vložili predlog, da se zviša cena surovega tobaka pri nakupu od kmetov. Vsled tega se podraži skoro gotovo tobak in vsi tobačni izdelki na Ogrskem in istočasno tudi na Avstrijskem.

ANGLEŠKI ŠTRAJK.

London, 29. februarja. Danes so v večini premogovnikov nastopili delavci zadnji ših. Ob dvanaesti uri je štrajkalo okoli 245.000 delavcev, ob drugi uri popoldne pa je naraslo število štrajkujočih že na 500.000. Večina obratov je že zaprla svoje premogovnike.

London, 29. februarja. Danes popoldne se je sešel ministrski svet k izvanredni seji, da se posvetuje o položaju, ki je nastal vsled ogromnega štrajka. V prvi vrsti se je govorilo o obsežni varnostnih odredbah. Vojno ministrstvo je odredilo, da mora biti vojaštvo vseh garnizijah ves čas v pripravnosti.

SREDOZEMNO POTOVANJE NEMŠKEGA CESARJA.

Berlin, 29. februarja. Danes je odplul iz Kiela cesarski jaht »Hohenzollern«, na katerem se ukrca cesar Viljem v Pulju, ko nastopi svoje sredozemsko potovanje.

MIROVNA POGAJANJA.

Berlin, 29. februarja. Kljub izjavi turške vlade glede odklanjanja vsakih mirovni poganjanj na podlagi aneksijskega dekreta, so vlevlasti sprejele predlog ruskega ministra zunanjih zadev Sasanova glede skupnega koraka v Rimu in Carigradu.

ČENSTOHOVSKI PROCES.

Pjotrkov, 29. februarja. Naval v sodno dvorano je vedno večji, večji del poslušalstva tvorijo najodličnejše dame iz bližnje okolice. Helena Maczochova je prišla v sodno dvorano z gostim pajčolanom ter vedno zatirjala svojo nedolžnost in nekrivdo pri uboju in tatvinah. Senzacija dneva je bil nastop patra Damaza Maczochia, ki je nastopil danes prvič v svoji redovniški obleki ter nastopal v sodni dvorani kakor menih, dvigal je roke proti nebu, potem pa jih zopet skesano prekrizal na prsih in igral celo komedijo. — Zasliševale so se tekom današnjega dneva razne priče, ki so izpovedale o dogodkih v samostanu najgroznejše stvari. Samostan je bil zbirališče vlačug iz vse okolice, noč in dan so prihajale vlačuge v in iz samostana, menihi so se javno sprehajali s znanimi vlačugami, ki so jih pripeljali ob belem dnevu iz javnih hiš, po samostanskih vrtovih in bližnji okolici. Sedanji prijor čenstohovskega samostana je tudi zbolel in ni prišel k obravnavi.

Ljubimec bankirjeve žene.

Kot strežaj pri bogatem bankirju Schiff v Ameriki je vstopil leta 1907. v službo neki Folke Brandt iz Stokholma.

V komaj dvajsetletnega mladeniča, lepega, živga, polnega lepih manir,

se je kmalu zaljubil

bankirjeva žena. Ljubezen je sprva prikrivala tudi napram mladeniču, a kmalu sta si jo odkrila drug drugemu in jo tudi skupno uživala.

Ljubezni ni mogla prikriti

prav niti pred možem; zato je mož pričel postajati ljubosumen in je pričel na ženo bolj paziti. Nič niso pomagale moževe scene, ki jih je redno vprižarjal. Gospa Schiff je znala moža na prekan način varati in je tudi moževe slutnje kmalu uganila. Gospa Schiff in njen ljubimec Brandt

sta se vkljub temu skrivaj shajala.

Kenčno se zateče bankir k zvijači. Fingiral je nujno potovanje po opravkih. Naznanil ga je svji ženi in navidezno odšel. Komaj je odšel, je že prejel Brandt pismo, od gospe, ki ga je vabila v svoje stanovanje za določeno uro — Brandt se je odzval vabilu — — — — —

Iz amorjevega objema

ju vzdrami bankirjev prihod.

Konec mučni situaciji je napravil bankir sam s tem, da je povabil strežaja v svojo pisarno. Tam mu je ponudil visoko vsoto denarja z zahtevo, da takoj zapusti Ameriko. Brandtu ni preostajalo drugega, nego vsprejeti ponudbo. Vzel je denar in odšel, da poišče parnik, s katerim odpotuje. Komaj je stopil iz hiše

že so mu bili policaji za petami.

Kljub vsem protestom je bil odpeljan v zapor.

Šele pri zaslišanju je izvedel, da ga Schiff obdoljuje tatvine. V začetku je trdil, da je nedolžen. A na vprašanje, kaj je imel iskati oni večer v bankirjevem stanovanju, pa le ni hotel povedati. — — — Ni hotel kompromitirati gospe, svoje ljubimke!

Med časom preiskovalnega zapora je prejel pismo svoje ljubimke, ki ga roti, naj prizna tatvino in naj ne izda njene ljubezni, da bode že ona skrbela za njegovo oprostitev.

To je odločilo! Brandt je priznal tatvino in vsprejel

obsodbo — 30 let ječe.

Sedaj — po štirih letih, pa je izdalo višje sodišče ukaz, da se obnovi obravnava Brandta.

Višje sodišče v New-Jorku je tudi odgovorilo na intervencijo švedske vlade, da je sedaj natančno informirano o romantični ljubezni in je priznalo, da je bil Brandt

štiri leta po nedolžnem v ječi.

Sodišče se je tudi izreklo, da dobi Brandt, ki je le žrtev ljubzenske drame, tudi gmotno odškodnino in ker je po nedolžnem obsojen,

ga sodišče sedaj oprost.

Obnovitev procesa je povzročila žena bankirja Schiffa, Brandtova ljubica.

RAZNO.

* **Krvavi spopad v Petrogradu.** Petrograd, 27. februarja. Vseučiliški dijak si hoteli v spomin na lankoletne dogodke v Kijevu imeti na vseučilišču demonstracijsko zborovanje. Policija je zasedla vseučilišče. Prišlo je med naprednimi in reakcionarnimi dijaki do krvavih spopadov. Nastopilo je vojaštvo, ki je rabilo orožje. En vojak je bil težko ranjen. Mnogo je bilo aretiranih. Voditelje naprednih dijakov so zaprli v trdnjavo.

* **Električna železnica Dunaj-Požun.** Dunaj, 27. februarja. V kratkem začno graditi električno železnico Dunaj-Požun, na kateri bodo vozili tudi brzovlaki. Železnico bodo otvorili baje 2. decembra letos.

* **Upor kaznjencev.** Klatov, 27. februarja. V tukajšnjem okrajnem sodišču so se uprli predvčerajšnjem kaznjenci ter niso hoteli opravljati razna nakazana jim dela. Številni kaznjenci so napadli oboroženi z noži jetniške paznike. Poklicati so morali orožnike, da so napravili red. Voditelje upora so zaprli v korekcijske celice.

* **Nevaren požar v bolnišnici.** Danzig, 27. februarja. Včeraj ponoči je izbruhnil v tukajšnji Marijini bolnišnici požar. Požarna bramba je z bolnišničnim oseblom imela mnogo opravka, da je spravila na varno bolnike, med katerimi je nastala velika panika. Glavno skrb so koncentrirali na težko bolne, ki niso bili v stanju, zapustiti posteli. Po večurnem delu se je posrečilo požar, ki je uničil celo podstrešje, omejit. K sreči ni bilo nobenih človeških žrtvev.

* **Umrli pel sam sebi žalostinko.** V Jack-sonu, ameriški državi Michigan, so nedavno pokopavali profesorja W. Skinnerja. V navzočnosti obilo občinstva, ki je spremlilo pokojnika na zadnji pot, je vršil pastor obrede, ki so navadni pri pogrebu. Rakev, v kateri je ležal mrlič, ki je bil dober tovariš v družbi, krasno prepeval in bil tudi profesor petja, je ležala na katafalku sredi kapele. Po molitvah in govoru pastora se je na jedenkrat začel po prostorni in odmevajoči kapeli napev pesmi »Sladko spi, tvoje delo je dokončano«. Navzoči so se ozirali drug drugega, strmeli, kajti glas, ki je pel to pesem, je bil glas pokojnika; čulo se je kot da bi pel nekoliko skozi nos, skoro gotovo je le vsled obupanja nad tem, da mora prekmalu umreti, dobil precejšen nahod in zato je pel skozi nos. Začudenje je bilo splošno. Jedna dama je omedlela, nekateri so že celo tudi zbežali in navzoči špiritisti so bili mnenja, da profesorja duša s temin na ta način dokazuje svojo neumrljivost. Ostali so pa mislili, da je ubogi Skinner je navidezno mrtev. Toda mrtvi je mirno in nepremično ležal v svoji rakvi. Bil je ledenomrzel. Na splošno začudenje je kratko na to pojasnil to mistično uganko. Profesor je pel to pesem, da bi napravil veselje svojim prijateljem in znancem v gramofon in v svoji oporoki naročil svoji rodbini, naj bi ta spustila gramofon takoj, ko bodo pogrebni obredi končani. Pastor ni imel ničesar proti temu, gramofon so postavili za oltar in pri ugodni priliki spustili. In tako je zapel pokojni sam sebi žalostinko.

* **Usmiljenka zastrupila sedem otrok.** V neki newyorški bolnišnici je umrlo sedem otrok za zastrupljenjem, pet jih je pa nevarno bolnih. Zastrupila jih je usmiljenka, ki se ji je zmešalo.

* **Perzijski obed.** V perzijski hiši ni nikakih jedilnic, katerih tudi treba ni, ker Perzijec ne pozna miz in stolov. Kjer se hišni gospodar ravno nahaaja ob določenem času, tam tudi obeduje. Ob svečanih prilikah, n. pr. kadar povabi gospodar prijatelje k obedu, se isti vrši na sledeči način. Gostje posedejo na tla, ki so pogrnjena s preprogami in sicer s prekrizanimi nogami, kar napolnjuje Evropejca z občudovanjem. Človek bi mislil, da imajo ti ljudje že v mladosti nalašč zato zlomljene noge. Kadar so tako posedli, se začena gostija. Kuharji in slugi prinašajo na glavi jedila, ki obstojajo iz celih piramid riža, grahove in bobove juhe, mesa, raznega sadja in sira. Pred vsakega gosta polože mesto servijete velik kos kruha. Tedaj se prične pravi obed. Na krožnik z mesom se naspe s polnima rokama riža, vse to se polije z omako, ki je napravljena iz olja. Nožev vilic, ali žlic ne potrebujejo. Čemu pa bi jim bili prsti? Z vsemi petimi prsti si strežejo, dokler ni krožnik prazen. S temi mastnimi prsti pojedjo tudi vsa druga jedila. Ker žlic ne poznajo, kroži posodica z juho od enih ust do drugih. Šele takrat, ko je vse pospravljeno pod streho, prinesejo sluge vode, s katero si gostje umijejo prste in usta. Pripominjamo še, da žensk ne trpijo pri svojih obedih, ker to bi bilo nečastno, za vsakega Perzija. Prepričani pa smo, da perzijske lepoticice niso užaljene radi tega.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pis-
menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. —
Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej;
zunanji inserenti v znaknah. Zaključek malih oglasov
ob 6. uri zvečer.

Šivilje in vajeke se takoj sprejme. Kje, pove Prva anončna pisarna.

Iščem dobro ohranjen pokrit otročki voziček. Ponudbe sprejema Prva anončna pisarna. 183—2

V ponedeljek na trgu v Šiški mleko 1 po 18 vin. Se priporoča slav. občinstvu M. Florjančič.

Par sto vagonov lepega ledu je še dobiti v Ratečah na Gorenjskem. Kdor bi si ga še rad preskrbel, naj se nemudoma obrne v Rateče, ker ga znajo naraščajoče vode kmalu poplaviti.

K O R E S P O N D E N C A.

Dva mlada gospoda želita korespondirati z dvema mladima izobraženima gospicama. Šifri: »Sovič« in »Nanos« pošto ležeče Postojna.

Društvo inženirjev v Ljubljani na-
znanja, da je dne 28. februarja preminul
v Trstu gospod

ing. Rudolf Schweitzer

strojni komisar c. kr. drž. žel.

Pogreb se vrši dne 1. marca ob pol 4.
popoldne iz južnega kolodvora. 186

— 160 —

janci, ženščad, vse je bilo po koncu in je na-
peto pričakovalo konca z vidnim odporom
proti neznanu.

Slednji je pozorno motril Hardyja, ki se je
pritiskal k zidu bled in z naježenimi lasmi.

— Vse sem videl, je spregovoril končno.
Junak ste in radi tega sem vam priskočil na
pomoč, da vas otnem iz neprimernega položaja.
Strela božja, večno bom pomnil vaše štiri
udarce!

Četvorica je zamolklo zahropela.

— Mir! je nadaljeval neznanec. Gospod,
smatram vas za hrabrega poštenjaka in ako
ste na lovu za srečo, se vam je ponudila; udi-
njati se vam je le treba zarana v moji hiši in
v moje službe. Pobrigral se bom za vas.

Passavant je povesil konico rapirja in ga
par hipov opazoval.

— Visokost, je končno dejal.

— Zakaj me tako imenuje? ga je prekinil
živo neznanec z masko.

— Vaše besede in vaše obnašanje vas iz-
daja, da imam čast govoriti z visoko in ugled-
no osebo.

— Izborni, so potrdili neznančevi sprem-
ljevalci; gospod je enako bistroumen kakor
hraber.

— Visokost, je povzel plemič, najudanej-
še se vam zahvaljujem za dobroto, ki ste mi jo
pravkar izkazali. Ali poslednja leta sem bil ta-
ko malo sam svoj, da čutim nepremagljivo po-
trebo živeti nekaj časa popolnoma za se. Zato
mi je skrajno neljubo, da moram odkloniti vašo
častno ponudbo. Vedeti pa morate, da ste mi

— 157 —

— Oha! je zakričal v tem hipu glas, Oha!
Ocquetonville, glej jo, tukaj je Hermina, ki
te hoče pustiti nacedilu. Žuri se no ogledat si
jo!

— Dobro De Scas, mu je odgovoril drug
glas surovo in pijano. Takoj bom tam. Za
menoj Courtehouse in ti, De Guines!

Trije moške so prišli iz bližnjega kabareta
opotekajoč se in se obrnili k onemu, ki je
zagnal bojni klic.

Eden izmed treh Ocquetonville po imenu
je bil hipoma pri bledem dekletu s črnimi oč-
mi in jo popadel za roko.

— Pustite me, je kriknila Hermina s pla-
šnim glasom. Gnusite se mi! Sovražim vas!
Pustite me!

— Spravi se z nami jesti in piti! je za-
renčal Ocquetonville.

— Ako se ji bo zdelo! je rekel Passa-
vant mirno.

— Varujte se, moj gospod je prosila s tre-
petajočim glasom Hermina tiho. Burgundčevi
ljudje so to in strahovalci vsega. Celo straža
trepeče pred njimi...

Resnično so nosili vsi štirje križ svetega
Andreja. Bili so zloglasna četvorica, imeno-
vana; volče Ivana Nevstrašenega. Strahovali
so Pariz in celo zgodovina je ohranila njih
imena: D' Ocquetonville, de Courtehouse, de
Guines in de Scas. Takoj jih spoznamo natan-
čneje pri delu...

D' Ocquetonville je preletel Hardyja od
nog do glave in se mu posmehnil čez ramena:

— Blagovolite, gospodič, pobrati šila in
kopita...

Hiša Saint-Pol.

40

Spominjajte se družbe sv.
Cirila in Metoda.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

□ □

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

□ □

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglašate za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
JAMSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

Kupi se takoj rabljeno kolo.

Ponudbe na „Prvo anončno pisarno“, Frančiškanska ulica 8.

Kompanjon

se išče za dobro vpeljano, rentablo podjetje, ozir. se podjetje tudi proda. Tudi dober potnik se sprejme. Pismene ponudbe na „Prvo anončno pisarno“ v Ljubljani pod „Kompanjon 1000“.

Najnovejše, dobro in ceno se kupi

edino le v

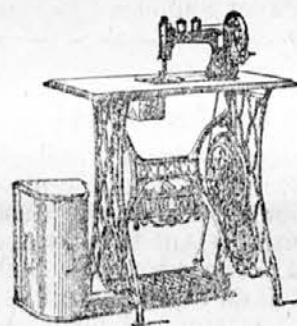
„Angleškem skladišču oblek“, Mestni trg 5.

Ogromna zaloga najnovejših spomladanskih oblek, raglanov, klobukov itd. za gospode in dečke, ter najmodernejša konfekcija za dame in deklice, nudi vsakemu okusu v popolno zadovoljnost. — Dospeli so tudi iz Pariza, Berlina in Dunaja osebno kupljeni modeli damske konfekcije, katere zadene poseben chic in pozornost. — Cene priznane nizke in brez konkurence. O. BERNATOVIČ.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 158 —

— Meni je mesto primerno, vi pa blagovolite takoj spustiti deklico... Ne?... nočete... Pomagam vam...

Roka Passavanta je udrihnila bliskoma po roki, ki je stiskala Herminino zapestje.

Cetvorica je divje zatulila.

— Prokletstvo! je bruhnil de Courteheuse. — Revšče razbojniško, je zagodel de Scas. — Konjederski izvržek, je zarenčal de Guines. — Strup peklenski, je zdijval D' Ocquetonville, akoj ti premerim razdaljo med tvojo kožo in dušo s tem tukaj!

Potegnil je meč in za njim ostali trije. Cetvorica se je zagnala na Hardyja, ki je z rapirjem v pesti odbijal, branil se in napadal. Kline so brnele in ženske so zagnale glasen krik. Po prvih udarcih že, je Passavant spoznal, da ne bo mogel niti raniti nikogar, ker so vsi štirje nosili debele usnjene oklepe in da ga bodo v vsakem trenutku pobili. Umikal se je in začutil za petami stopnjišče. Napadalcu so se zagnali vanj, kleli, tulili, zmerjali besni od dejstva, da je bil Hardy še vedno nedotaknjen in ni nihče mogel obiti fine in bliskovite kline. Najmanj desekrat bi moral biti že preboden in ubit. Hardy je stopil na prvo stopnjico štirih, ki so vodile v krčmo. V kotih ustnic mu je zaigral sladko trpek nasmesek.

— Ena, je šel in rapir je preletel Ocquetonvilleov obraz. — Dve! je ponovil na drugi stopnjici. — Tri, na tretji. — Štiri, na četrti. In pri vsakem kriku je zaplesala ozka klina in ošinila eno lice, ki je takoj zakrvalo v dolgi lisi... V naslednjem hipu je bil že izginil skozi vrata, ki mu jih je odprla ne-

ka ženska, v krčmo. Volčje so bili utihnili pa hkratu so udri v kabaret, peneči se od sramote in krvavi; v hipu jih je obdajalo petnajst oboroženih pomočnikov, in vsi so se zagnali na Passavanta tuleč: udri, bij!...

Hardy je videl, da je izgubljen...

Stisnil se je v kot in odbijal z zadnjimi silami udarce napadalcev, ki so se gnali nanj z meči in stolicami. Krčma se je napolnila z ljudmi, ki so kričali vse vprek. Naenkrat pa je prevpil mogočen, zapovedujoč glas ves peklenski trušč:

— Hola! Doli z orožjem!...

Plemenitaš s skrbno zakritim obrazom in ognjen v plašč se je ril urno v ospredje. Pet ali šest spremljevalcev mu je delalo odločno s komolci in s pestmi pot in prostor. Skoro je bil pri divjajoči in tuleči skupini v kotu in ponovil z rezkim glasom:

— Rekel sem, doli z orožjem, mojstri...

Povdarek je bil tako zapovedujoč, da so vsi instinktivno ubogali. Bil je že skrajni čas, kajti sivi baržunasti priležnik je bil razparan že na osmih, desetih mestih, iz katerih je curljala kri. V krčmi je zavladalo tiho.

Poboj je presegal običajne meje pretepov Doline ljubezni.

Cetvorica napadalcev je bila strašna — po svoji moči, kakor po svojem gospodarju.

Napadeni pa se je izkazal kot izborni sabljač, nenavadne ročnosti in urnosti in vzbujal pri vseh radovedno občudovanje.

Končno je celi sceni vmešavanje neznanca, ki je zapovedoval s tako mogočnostjo pridobilo višek zanimivosti. Dijaki, postopači, pi-

— 159 —

„DAN“ se prodaja

v Trstu v sledečih tobakarnah:

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Bajc, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopulo, ulica Barriera.
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo šte. 22,
Bruna, ulica del Rivo šte. 44,
„ ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana šte. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica.
Geržina, Rojan,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Šegulin, ulica Industria,
Sekovar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.